

Δίκτυο

Σημαντικών Περιοχών για τα πουλιά της Ελλάδας

Εξελίξεις στην προστασία των βιοτόπων των πουλιών

ΕΟΕ-Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία www.ornithologiki.gr

Τεύχος 2

Απρίλιος 2005

Ενημέρωση σε επικεφαλίδες

Αναφορές Δικτύου – Απειλές ΣΠΠΕ

Ωτιδες. Πρώτη σημαντική παρατήρηση στο θεσσαλικό

Σχοινιάς. Ο τελευταίος των Μοϊκανών

Καστοριά. Συνεχίζεται η επιτυχία

Φυλλάδιο για την ορεινή Νάξο

Οι Υπεύθυνοι συμμετέχουν στις Μεσοχειμωνιάτικες καταμετρήσεις

Μεσοχειμωνιάτικες στον Αμβρακικό

Καλοκαιρινά προγράμματα εθελοντικής εργασίας

Γενική Συνέλευση

Συντονίστρια Δικτύου ΣΠΠΕ: Μαρίλια Καλούλη

Υπεύθυνη Προστατευόμενων Περιοχών: Σταυρούλα Παπούλια

Στείλτε το άρθρο σας για το επόμενο Newsletter στο e-mail: mkalouli@ornithologiki.gr

Μπήκε η Άνοιξη και οι φτερωτοί επισκέπτες κατακλύζουν τους υγροτόπους και τα γνωστά τους λημέρια. Το mailing group caretakers

μας κρατάει ενήμερους για τις ορνιθοπαρατηρήσεις και εμείς εδώ στο γραφείο δεν κρατιόμαστε για να βγούμε λίγο παραέξω να τους δούμε και εμείς. Μέχρι τον Σχοινιά καταφέραμε και πήγαμε και για αυτά θα σας γράψουμε. Στο Σταθμό Δακτυλίωσης στα Αντικύθηρα πάντως, οι δακτυλιωτές θα δουλεύουν πυρετωδώς μέχρι τα τέλη Μαΐου για να πιάσουν και να «στολίσουν» όλους τους περαστικούς επισκέπτες.

Αναφορές Δικτύου ΣΠΠΕ - Απειλές

Photo: A. Bonetti

Οι κύριες απειλές των 31 ΣΠΠΕ από τα μέλη του Δικτύου 1

Όπως σας είχαμε υποσχεθεί και στο πρώτο τεύχος, έγινε η πρώτη επεξεργασία όλων των αναφορών του Δικτύου [1] και ήδη μπορούμε να παρουσιάσουμε κάποια πρώτα αποτελέσματα για το σύνολο των 31 από τις αρχικές 35 περιοχές.

Όπως είχαμε τονίσει, αρχικά, μία από τις σημαντικότερες δράσεις του Δικτύου είναι να εντοπίσουμε τους κινδύνους, τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η περιοχή μας, στη συνέχεια παρακολουθούμε τις εξελίξεις και τέλος, όταν αυτό κρίνεται απαραίτητο, προβαίνουμε στις ανάλογες νομικές ή άλλες κινήσεις.

Το πρώτο στάδιο, δηλαδή αυτό της καταγραφής των απειλών, κατά ένα μεγάλο ποσοστό, έχει γίνει. Η συνέχεια είναι η, αν όχι διαρκή, συχνή παρακολούθηση, ώστε να κατανοηθούν και να καταγραφούν στο σύνολό τους τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η κάθε ΣΠΠΕ καθώς και τα διάφορα είδη πουλιών που απαντώνται εκεί.

Αποτελέσματα απειλών

Σύμφωνα με τις αναφορές των πρώτων 31 περιοχών που εντάχθηκαν στο δίκτυο, οι συχνότερες απειλές που καταγράφηκαν, είναι:

1. Η θανάτωση ή τραυματισμός πουλιών (από λαθροθηρία)
2. Η Οικιστική ανάπτυξη και οι συνέπειες της έλλειψης σχεδιασμού όσον αφορά την διαχείριση των απορριμμάτων
3. Η Ενόχληση στα πουλιά από άλλες δραστηριότητες
4. Η Αγροτική Εντατικοποίηση

(Η κάθε κατηγορία απειλών αναλύεται παρακάτω)

Οι περιοχές στη συνέχεια χωρίστηκαν σε Υγροτόπους και παράκτιες εκτάσεις και Ορεινές Περιοχές. Αυτή η κατηγοριοποίηση έγινε λόγω του περιορισμένου αριθμού περιοχών. Στην επόμενη φάση οι κατηγορίες θα είναι πολύ πιο συγκεκριμένες όσον αφορά τις παράκτιες περιοχές και τα νησιά.

Στους υγροτόπους ως κυριότερες απειλές καταγράφηκαν:

1. Θανάτωση από λαθροθηρία
2. Οικιστική ανάπτυξη

3. Άλλες
4. Ενόχληση στα πουλιά
5. Αγροτική εντατικοποίηση

Στη κατηγορία των υγροτόπων ως τρίτη κατηγορία απειλών εμφανίζεται η Άλλες, τι σημαίνει αυτό;

Στη κατηγορία «άλλες» αναφέρονται από εσάς οι παρακάτω απειλές:

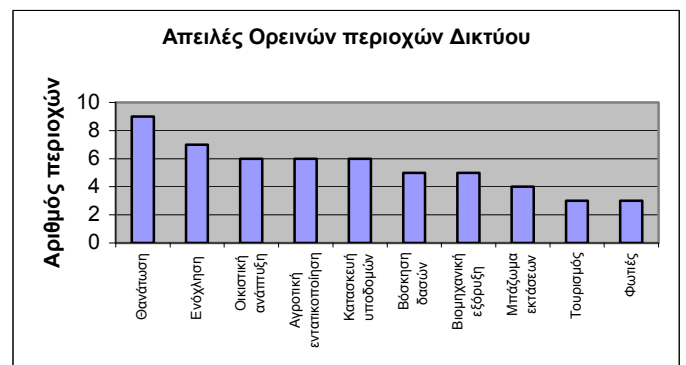
- Γενικότερη έλλειψη σχεδιασμού και διαχείρισης δραστηριοτήτων με γνώμονα την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος
- Κακή διαχείριση των υδάτων
- Κάψιμο καλαμιώνων
- Αμμοληψίες
- Καταπατήσεις
- Αυθαίρετοι οικισμοί
- Χρήση χημικών για την καταπολέμηση κουνουπιών
- Αλλαγή αρχιτεκτονικών στοιχείων ή γκρέμισμα παλαιών κτιρίων που φώλιαζαν κάποια είδη όπως τα κερκινέζια

Photo: A. Bonetti

Στις Ορεινές περιοχές ως συχνότερες απειλές καταγράφηκαν:

1. Θανάτωση από λαθροθηρία
2. Ενόχληση στα πουλιά
3. Οικιστική ανάπτυξη
4. Αγροτική εντατικοποίηση
5. Κατασκευή υποδομών

Τα πρώτα συμπεράσματα είναι εμφανή. Η λαθροθηρία παραμένει να είναι μια μάστιγα που επικρατεί στις περισσότερες προστατευόμενες περιοχές.

Η οικιστική ανάπτυξη αφορά κυρίως την αδυναμία στις περισσότερες περιοχές να γίνει ένας σωστός σχεδιασμός για την διαχείριση απορριμμάτων και λυμάτων. Τα σκουπίδια και τα μπάζα είναι ένα από τα κύρια προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι περισσότερες ΣΠΠΕ του τόπου μας.

Η ενόχληση της ορνιθοπανίδας συνδυάζεται με άλλες δραστηριότητες που εξελίσσονται στις περιοχές και επηρεάζουν την αναπαραγωγή του είδους ή την διατροφή του. Αυτές που αναφέρονται είναι το κυνήγι και η ενόχληση που προκαλείται, η ανεξέλεγκτη πρόσβαση επισκεπτών σε συνδυασμό με την διάνοιξη νέων δρόμων σε παλαιότερα απομονωμένες περιοχές, και σε κάποιες περιπτώσεις οι εκρήξεις λατομείων που λειτουργούν μέσα στις περιοχές.

Η αγροτική εντατικοποίηση έχει να κάνει κυρίως με την έντονη χρήση φυτοφαρμάκων, με τα γεωργικά λύματα που ρυπαίνουν τους υδροτόπους, τον υδροφόρο ορίζοντα αλλά και διάφορους οργανισμούς. Επίσης έχει να κάνει με την επέκταση των καλλιεργειών και με την παράλληλη απώλεια φυσικών ενδιαιτημάτων με την μετατροπή των αγροτικών εκτάσεων σε μονοκαλλιέργειες, και τέλος σε μικρότερο βαθμό με την υπερβόσκηση.

Τέλος η κατασκευή υποδομών που παρουσιάζεται σαν απειλή κυρίως στα ορεινά οικοσυστήματα, αφορά την διάνοιξη νέων δρόμων. Εάν και η υποδομή δεν αποτελεί εξορισμού απειλή, μπορεί να έχει αρνητικές επιπτώσεις στο ενδιαίτημα εάν δεν έχει σχεδιαστεί σωστά, αλλά κυρίως διευκολύνει την πρόσβαση σε προηγούμενες απομονωμένες περιοχές και προκαλεί ενόχληση. Το ίδιο ισχύει και για την κατηγορία

του Τουρισμού. Οι τρεις αυτές κατηγορίες δηλαδή του Τουρισμού, των Υποδομών και της Ενόχλησης έχουν άμεση αλληλεξάρτηση.

Η έλλειψη σχεδιασμού και η ανικανότητα από τους θεσμικούς φορείς να εφαρμόσουν αποτελεσματικά μέτρα διαχείρισης και προστασίας του περιβάλλοντος είναι δυστυχώς η ελληνική πραγματικότητα. Η ενημέρωση και η ευαισθητοποίηση των πολιτών και η ενεργοποίηση τοπικών ομάδων, όπως αυτή του Δικτύου καθώς και των περιβαλλοντικών οργανώσεων, μέσα από την συλλογή επιστημονικών στοιχείων και με την πίεση που μπορούν να ασκήσουν προς τα κέντρα λήψεως αποφάσεων, μπορούν να παίξουν ρόλο στη δημιουργία, βελτίωση και εφαρμογή μέτρων προστασίας και ορθολογικής διαχείρισης.

*Μαρίλια Καλούλη
Συντονίστρια Δικτύου Υπευθύνων
Παρακολούθησης ΣΠΠΕ*

Ωτίδες. Πρώτη σημαντική παρατήρηση παγκοσμίου απειλούμενου είδους

Παρατήρηση Αγριόγαλων (*Otis tarda*) στο Θεσσαλικό κάμφο

Μία από τις πρώτες επιτυχίες του δικτύου των caretakers ήταν αναμφίβολα η επιβεβαίωση της πληροφορίας για την εμφάνιση αγριόγαλων στο Θεσσαλικό κάμφο. Υπήρξαν επίσης αναφορές κατοίκων για εμφάνιση αγριόγαλων και στη περιοχή της Κάρλας που όμως δεν μπορέσαμε να επιβεβαιώσουμε. Σύμφωνα με τις πληροφορίες που μπορέσαμε να συγκεντρώσουμε, ο αγριόγαλος φώλιαζε στην περιοχή του Θεσσαλικού κάμφο, ιδιαίτερα στα νότια του Νομού Λάρισας, τουλάχιστον μέχρι και την δεκαετία του 1980. Δεν υπήρχε σε μεγάλους αριθμούς. Ωστόσο αποτελούσε ένα συνηθισμένο είδος. Οι μεγαλύτεροι σε ηλικία κάτοικοι της περιοχής γνωρίζουν το είδος πολύ καλά, σε αντίθεση με τους νεότερους για τους οποίους αποτελεί μάλλον κάτι άγνωστο.

Για πολύ καιρό πιστεύαμε ότι το είδος είχε εξαφανισθεί από την Ελλάδα, ήδη από την δεκαετία του 1960. Βασικές αιτίες γι' αυτό θεωρούνται η εντατικοποίηση της γεωργίας (κυρίως τα φυτοφάρμακα), καθώς και το κυνήγι νόμιμο ή παράνομο. Έτσι ο οδηγός του Peterson στην ελληνική του έκδοσή (χ.ε.1980, σελ.132, χάρτης κατανομής) αναφέρει ότι το είδος «στην Ελλάδα έχει εξοντωθεί σαν κλωσσοπούλι». Κάποιες πληροφορίες κατά καιρούς από ντόπιους, που ανέφεραν την ύπαρξη αγριόγαλων στον Θεσσαλικό κάμπο, δεν είχαν θεωρηθεί αξιόπιστες, με βάση την αντίληψη ότι το είδος είχε εξαφανισθεί από την Ελλάδα.

Ο αγριόγαλος είναι ένα μεγάλο πουλί της στέπας, που ζει σε μικρές ή μεγάλες ομάδες. Έτσι εξηγείται η προτίμησή του για ψευδοστεπικά τοπία, ανοιχτά από όλες τις πλευρές, με μεγάλο οπτικό πεδίο. Στην Θεσσαλία προτιμά μεγάλα χωράφια όπου καλλιεργούνται συνήθως κτηνοτροφικά φυτά ή σιτηρά. Για καλύτερη εποπτεία της περιοχής ανεβαίνει σε μικρά υψώματα που υπάρχουν στο Θεσσαλικό κάμπο, τις γνωστές στην τοπική διάλεκτο μαγούλες. Οι προφυλάξεις αυτές δικαιολογούνται καθώς έχει μεγάλη απόσταση φυγής.

Θηλυκός αγριόγαλος

Η διατροφή του περιλαμβάνει μια πληθώρα φυτικών και ζωικών οργανισμών. Η αναπαραγωγική του συμπεριφορά επίσης είναι πολύ ενδιαφέρουσα. Περιλαμβάνει γαμήλιες επιδείξεις των αρσενικών με ξέφρενους «χορούς», κατά τους μήνες Μάρτιο και Απρίλιο. Μετά το ζευγάρωμα το γονιμοποιημένο θηλυκό αποσύρεται, συνήθως κατά το τέλος Απριλίου, για να γεννήσει και να επωάσει τα αυγά του μόνο του, χωρίς καμία συμμετοχή του αρσενικού. Η φωλιά είναι μία

στοιχειώδης κατασκευή από κλαδιά, μερικές δε φορές μπορεί να μην υπάρχει καθόλου.

Η θηλυκή γεννά 3-4 αυγά που επωάζει για τρεις εβδομάδες. Παρά το μέγεθός της η θηλυκή δεν γίνεται ορατή εξαιτίας του κρυπτικού φτερώματος που διαθέτει. Οι νεοσσοί είναι φολεόφυγοι, με ταχύτατη ανάπτυξη. Η θνησιμότητα των νεοσσών είναι μεγάλη. Συνήθως επιβιώνει μόνο ο ένας νεοσσός. Τα νεαρά πουλιά παραμένουν με την μητέρα τους, που τα φροντίζει όλο και λιγότερο, μέχρι το τέλος το καλοκαιριού. Το φθινόπωρο οι θηλυκές και τα νεαρά πουλιά συναντούν τις ομάδες των υπόλοιπων πουλιών. Τα νεαρά αρσενικά ωριμάζουν γενετικά στην ηλικία των 5-6 ετών ενώ τα θηλυκά στην ηλικία των 3-4 ετών.

Αρσενικός αγριόγαλος

Ο αγριόγαλος είναι ένα από τα παγκόσμια απειλούμενα είδη με βάση το Bird Life International καθώς και άλλες διεθνείς συνθήκες προστασίας ειδών (79/409, Βόννης, Βέρνης).

Υπάρχει στην Ευρασία και οι πληθυσμοί του ξεκινούν από το Βορειοδυτικό Μαρόκο, την Ιβηρική χερσόνησο, την κεντρική Σιβηρία και την Μογγολία. Πληθυσμοί υπάρχουν επίσης στην Κεντρική Ευρώπη (Αυστρία, Γερμανία, Σλοβακία, Ουγγαρία) και την Τουρκία. Μεταξύ των πληθυσμών δεν υπάρχει συνέχεια και είναι διασπασμένοι. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση υπάρχουν 13.500 – 14.000 ζευγάρια, με την πλειοψηφία τους να είναι στην Ιβηρική χερσόνησο.

Η εφαρμογή της νέας ΚΑΠ θα επιφέρει αλλαγές στις υφιστάμενες γεωργικές καλλιέργειες. Γι αυτό είναι σημαντικό κατά την εφαρμογή της νέας ΚΑΠ να γίνει σωστή εφαρμογή των Κωδικών Ορθής Γεωργικής Πρακτικής και να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή σε τυχόν αλλαγή των καλλιεργούμενων ειδών.

Σε σχέση με τα πουλιά που παρατηρήθηκαν στο Θεσσαλικό κάμπο δεν γνωρίζουμε ακόμα αν ήταν διαχειμάζοντα ή όχι. Υπάρχουν κάποιες πληροφορίες ότι το είδος φωλιάζει ακόμα, έστω και σποραδικά, στον κάμπο της Θεσσαλίας. Έτσι οι caretakers της περιοχής έχουμε πολλή δουλειά να κάνουμε την άνοιξη και το καλοκαίρι. Ελπίζω και εύχομαι να έχουμε καλές ειδήσεις να γράψουμε σε κάποιο επόμενο newsletter.

M.Μοσχόβης triantae@otenet.gr

Caretaker Φαρσάλων

K.Τσίνη tsipis@teilar.gr

Caretaker Κάτω Ολύμπου, Τεμπών, Όσσας

Σχοινιάς: Ο τελευταίος (;) των Μοϊκανών

Το Εθνικό Πάρκο Σχοινιά είναι από μία εκ των 4 «Σημαντικών Περιοχών για τα Πουλιά (ΣΠΠ)» της Αττικής και αποτελεί μία όαση τόσο από ορνιθολογικό όσο και από περιβαλλοντικό ενδιαφέρον για την ευρύτερη περιοχή της πρωτεύουσας. Ανήκει στις περιοχές NATURA 2000, ενώ πριν την περίοδο των Ολυμπιακών Αγώνων, η περιοχή ονομάστηκε «Εθνικό Πάρκο», γεγονός που θεωρητικά εξασφαλίζει προστασία ζωικών και φυτικών ειδών από κάθε είδους ανθρώπινη δραστηριότητα. Εντούτοις, ένα χρόνο μετά, η κατάσταση στο Σχοινιά είναι σχεδόν ανεξέλεγκτη. Σε όλη την έκταση του Πάρκου, οι ήχοι από τα κυνηγητικά όπλα ακούγονταν από τον Σεπτέμβριο μέχρι και το Μάρτιο, παρότι υπάρχει μόνιμη Αστυνομική δύναμη μέσα και έξω από το κωπηλατοδρόμιο για την φύλαξη του από «εισβολείς». Τα σκουπίδια και τα μπάζα είναι διαρκώς σε παράταξη εκατέρωθεν των δρόμων, καθώς τόσο η οικιστική δραστηριότητα όσο και η ανεξέλεγκτη βόσκηση συνεχίζονται.

Παρόλα αυτά ο Σχοινιάς αντιστέκεται σθεναρά, σε πείσμα όσων αδιαφορούν για την τύχη του. Σε μία έκταση 2000 στρεμμάτων, που

περιλαμβάνει έλη με καλαμιώνες, λοφίσκους, δάσος με Κουκουναριές, και αμμόδεις ακτές, έχουν καταγραφεί τα τελευταία 3 χρόνια περισσότερα από 180 είδη πουλιών, με πρόσφατες παρατηρήσεις παγκοσμίως απειλούμενων ειδών όπως Στικταετού, Βαλτόπαπιας, Χαλκόκοτας. Το ενδιαφέρον της ΕΟΕ ήταν πάντα μεγάλο για την περιοχή, όπου συνεχίζονται οι παρατηρήσεις και οι δακτυλιώσεις. Μία τέτοια ημέρα παρατήρησης και περιήγησης στο Πάρκο ήταν και το Σάββατο 9 Απριλίου, όπου 4 μέλη της ΕΟΕ, μαζί με τον εθελοντή Υπεύθυνο Παρακολούθησης της περιοχής, απόλαυσαν το ανοιξιάτικο Αττικό τοπίο. Ο υγρότοπος δεν τους άφησε παραπονεμένους. Καταγράφησαν 45 είδη σε 2.5 ώρες, μεταξύ των οποίων Χαλκόκοτες, Ήταυροι, Ερωδιοί (Λευκο-, Αργυρο-, Πόρφυρο-, Κρυπτο-, Σταχτο-), Ορθοτούρλι, Βαλτόπαπιας, και πολλά είδη παρυδατιών. Οι φωτογραφίες μιλούν από μόνες τους...

Από εδώ και στο εξής, οι περιηγήσεις με ορνιθολογικό ενδιαφέρον θα συνεχιστούν στο Εθνικό Πάρκο όλο το χρόνο και θα διεξάγονται μία φορά το μήνα, Σάββατο ή Κυριακή, με επικεφαλής τον γράφοντα-υπεύθυνο παρακολούθησης της περιοχής. Μέχρι σήμερα, όσο δεν υπάρχουν επισκέπτες και ενδιαφερόμενοι, τόσο για τους υπόλοιπους (και δυστυχώς περισσότερους) η περιοχή δεν θα αποτελεί τίποτα παραπάνω από «άχρηστο βάλτο με καλαμιές». Όντας εκ φύσεως αισιόδοξος, ελπίζω ότι η οργανωμένη προσέλευση και το ενδιαφέρον του κόσμου για την περιοχή, θα αφυπνίσουν τελικά τους υπεύθυνους, που θα λάβουν επιτέλους αποφάσεις και δράσεις, ώστε όχι μόνο να προστατεύσουν την περιοχή από τις τόσες περιβαλλοντικές απειλές, αλλά και θα την μεταμορφώσουν σε πρότυπο «Εθνικό Πάρκο» για τη Αττική, όμοιο με αυτά του εξωτερικού.

Σπύρος Σκαρέας, Γεωπόνος –Εντομολόγος
Υπεύθυνος Παρακολούθησης Σχοινιά
spyros_skareas@hotmail.com

Καστοριά. Η επιτυχία συνεχίζεται

Μετά από συντονισμένες προσπάθειες και καταγγελίες, στις αρμόδιες υπηρεσίες και στα τοπικά μέσα ενημέρωσης, ο Δήμος Μακεδνών προχώρησε στην απομάκρυνση των σκουπιδιών και των μπαζών που είχε εναποθέσει κατά μήκος της κοίτης του Ξηροπόταμου, εντός των ορίων της περιοχής «NATURA 2000» στη λίμνη Καστοριάς.

Η Εταιρία Προστασίας Περιβάλλοντος Καστοριάς και η Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία παρόλο που δεν είδαν άμεσα αποτελέσματα μετά τις παρεμβάσεις που είχαν κάνει την προηγούμενη χρονιά, επανήλθαν με νέες επιστολές στις αρμόδιες υπηρεσίες σχετικά με την υποβάθμιση της κοίτης του Ξηροποτάμου. Η αντίδραση του Δήμου Μακεδνών ήταν άμεση αυτή τη φορά με αποτέλεσμα όχι μόνο την απομάκρυνση των μπαζών αλλά και την αναδάσωση της περιοχής με πλατάνια, λεύκες και ιτιές.

Χρήστος Τόσκος και Νίκος Παναγιωτόπουλος, Caretakers Καστοριάς

Για περισσότερες πληροφορίες eppkas@mail.gr

Ξηροπόταμος: Πριν και μετά

Φυλλάδιο για την Ορεινή Νάξου

Ο Δήμος Δρυμαλίας Νάξου σε συνεργασία με την ΕΟΕ και με κείμενα του caretaker Νίκου Προμπονά, εξέδωσε πρόσφατα ένα ενημερωτικό φυλλάδιο για τα πουλιά και τους βιοτόπους αυτής της πανέμορφης αιγαιοπελαγίτικης περιοχής. Της περιοχής δηλαδή που καταλαμβάνει το βόρειο, κεντρικό και νότιο τμήμα του νησιού της Νάξου, ιδιαίτερα σημαντικό χώρο για την ορνιθοπανίδα, αφού αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους μεταναστευτικούς σταθμούς για τα πουλιά στο Αιγαίο.

225 είδη πουλιών έχουν καταγραφεί μέχρι σήμερα στην περιοχή, από τα 273 ολόκληρης της Νάξου. Από αυτά, 37 είναι μόνιμοι κάτοικοι και φωλιάζουν, 111 είναι μεταναστευτικά – 22 από αυτά φωλιάζουν- και 38 εμφανίζονται τυχαία ή σπάνια. Για ορισμένα απειλούμενα είδη, σε παγκόσμιο και ευρωπαϊκό επίπεδο, η περιοχή έχει διεθνή σημασία. Μερικά από αυτά είναι: Ο Θαλασσοκόρακας (*Phalacrocorax aristotelis*) Το Όρνιο (*Gyps fulvus*) Η Αετογερακίνα (*Buteo rufinus*) Ο Σπιζαετός (*Hieraetus fasciatus*) Ο Μαυροπετρίτης (*Falco eleonora*) Ο Σκουρόβλαχος (*Emberiza caesia*)

Στο φυλλάδιο αναγράφονται οι σημαντικότεροι βιότοποι της Νάξου, τα προβλήματα και οι απειλές που αντιμετωπίζει το φυσικό περιβάλλον και τα πουλιά, οι συλλογικές προσπάθειες δράσεων προστασίας και οι δυνατότητες αναψυχής στη φύση της Νάξου.

Αντίτυπα του φυλλαδίου μπορείτε να προμηθευτείτε από το γραφείο μας στην Αθήνα.

Συμμετοχή των Υπευθύνων σε άλλες δράσεις της ΕΟΕ

Μεσοχειμωνιάτικες καταμετρήσεις 2005

Με μεγάλη επιτυχία διεξήχθησαν και φέτος οι μεσοχειμωνιάτικες καταμετρήσεις υδροβίων στους σημαντικότερους υγροτόπους της Ελλάδας, την περίοδο μέσα με τέλη Ιανουαρίου. Συμμετείχαν συνολικά πάνω από 50 εθελοντές καταμετρητές, εκ των οποίων οι

30 είναι Caretakers, οι οποίοι κάλυψαν πάνω από 90 μικρούς ή μεγάλους υγροτόπους. Οι μεσοχειμωνιάτικες καταμετρήσεις διεξάγονται από την ΕΟΕ από το έτος ίδρυσής της. Η δραστηριότητα αυτή γίνεται ταυτόχρονα σε όλο τον κόσμο, εκτός Βορείου Αμερικής,

και τα στοιχεία συλλέγονται και στέλνονται στο Διεθνές Οργανισμό για τους Υγροτόπους, Wetlands International, www.wetlands.org. Σκοπός του είναι η προστασία και διατήρηση των υδρόβιων πουλιών και των υγροτόπων τους.

Η συμμετοχή των caretakers ήταν συντριπτική! Αξίζει να αναφερθούν τα ονόματά τους. Χωρίς εσάς το έργο μας θα ήταν κατά πολύ μεγάλο βαθμό δύσκολο!

Λευτέρης Σταύρακας
Σπύρος Σκαρέας
Νίκος Λυμπερόπουλος
Εύα Δημητρίου
Γιώργος Σπυριδάκης
Ελένη Νιπαδώρου
Φωτεινή Βελεγράκη
Ανδρέας Κουτσοδενδρής
Αποστόλης Χριστόπουλος
Νίκος Προμπονάς
Γιάννης Γαβαλάς
Ελένη Γαληνού
Λίνα Γρυμπιλάκου
Σέργιος Κολιός
Παναγιώτης Λατσούδης
Χρήστος Τόσκος
Νίκος Παναγιωτόπουλος
Ειρήνη Κουτσερή
Φώτης Αργυρίου
Χάρης Κουρουζίδης
Κυριάκος Οικονομίδης
Σταύρος Καλπάκης
Μαρία Νοΐδου
Μπέινα Τζιβινζέλη
Αρης Χρηστίδης
Γιώργος Υφαντής
Ελένη Μακρυγιάννη
Λαυρέντης Σιδηρόπουλος

Θεμιστοκλής Τσιρίδης
Γιώργος Κατσαδωράκης

Μεσοχειμωνιάτικες στον Αμβρακικό

Οι μεσοχειμωνιάτικες καταμετρήσεις στα μέσα του Γενάρη ήταν πάντα το κερασάκι στην τούρτα, χρόνια τώρα όλων αυτών που ασχολούνται με την ορνιθολογία αλλά και με την παρατήρηση των πουλιών στην Ελλάδα. Πολύ περισσότερο όταν παίρνεις μέρος στις καταμετρήσεις που διεξάγονται σε κάποιων από τους μεγάλους υγροτόπους της δυτικής η της βόρειας Ελλάδας. Όχι ότι στους μικρότερους δεν το ευχαριστιέσαι αλλά άλλο πράγμα είναι ο Έβρος η Κερκίνη ή ο Αμβρακικός και το Μεσολόγγι και άλλο η Υλίκη και Παραλίμνη. Μετά από αρκετά χρόνια ο Αμβρακικός κόλπος δείχνει να επανέρχεται στα παλιότερα μεγάλα νούμερα που καταμετρούνταν μέχρι και τα μέσα τις δεκαετίας του '90. Τα τελευταία δύο χρόνια ο συνολικός αριθμός των πουλιών που ξεχειμωνιάζουν στην ευρύτερη περιοχή του Αμβρακικού κόλπου ξεπέρασε κατά πολύ τις 100 000 πουλιά φτάνοντας πάλι σχεδόν τα 150000 υδρόβια και παρυδάτια. Το είδος που υπερτερεί όλων των άλλων είναι η φαλαρίδα με πάνω από 45000 πουλιά και ακολουθούν η κυνηγόπαπια και το κικίρι. Σημαντική παρουσία είχαμε και από πλευράς παρυδάτιων με πιο χαρακτηριστική αυτήν του Αργυροτσικνιά που για πρώτη φορά καταγράφονται πάνω από 600 πουλιά να ξεχειμωνιάζουν εκεί. Επίσης στην Σάλτινη, στο Ακτιο, καταμετρήθηκαν 2500 Φλαμιγκο, που μαζί με τα 1480 που βρίσκονταν στους βάλτους του Άραχθου ίσως να έχουμε τον μεγαλύτερο αριθμό που έχει ξεχειμωνιάσει στον Αμβρακικό. Από αρπακτικά δεν είχαμε τα είδη που είχαμε δει τα προηγούμενα χρόνια παρατηρήθηκαν όμως 1 Βασιλαετός και 12 Κραυγαετοί στον βάλτο της Ροδιάς και 94 Βαλτόκυρκοι.

Από τις παρατηρήσεις που είχαν ενδιαφέρον ήταν 6 Χειμωνοβουτηχτάρια (*Podiceps auritus*) και 4 Βελουδόπαπιες (*Melanita fusca*). Για την λιμνοθάλασσα της Λευκάδας αυτήν η χρόνια θα μπορούσαμε να πούμε ότι ήταν από τις καλές μιας και ο αριθμός των παπιών που μετρήθηκαν ήταν αρκετά μεγάλος.

Σε γενικές γραμμές, παρόλα τα προβλήματα που υπήρξαν την τελευταία στιγμή η προσέλευση εθελοντών ήταν καλή μιας και πήραν μέρος αρκετοί "νέοι" καταμετρητές που μαζί με τους παλιότερους ευχαριστήθηκαν για άλλη μια φορά την μεγαλοσύνη του Αμβρακικού κόλπου.

Θόδωρος Κομηνός, Βιολόγος-Ορνιθολόγος
kithironiscus@yahoo.gr

Νέα από την ΕΟΕ

Καλοκαιρινά προγράμματα εθελοντικής εργασίας

Πυλος

20 Ιουνίου – 20 Οκτωβρίου

Η εθελοντική εργασία στη Πύλο εστιάζεται σε δύο κυρίως τομείς: **1. Την ευαισθητοποίηση των επισκεπτών στον υγρότοπο της Γιάλοβας, την ενημέρωση τους για τις αξίες του και την οργάνωση εκπαιδευτικών ξεναγήσεων και περιπάτων στην περιοχή. 2. Την προστασία του βιοτόπου του χαμαιλέοντα, την προστασία των φωλιών και την παρακολούθηση του πληθυσμού.**

Η εργασία είναι καθημερινή και αφορά την λειτουργία ενημερωτικού σταθμού στη Γιάλοβα αργά το απόγευμα, την ξενάγηση επισκεπτών στον υγρότοπο, την προστασία του βιοτόπου του χαμαιλέοντα από κατασκηνωτές και συλλέκτες, την προστασία

των φωλιών και των νεοσσών και την παρακολούθηση του πληθυσμού. Οι εθελοντές εκπαιδεύονται από τους υπευθύνους του προγράμματος για όλες τις δραστηριότητες δίνοντας βάρος στις ιδιαίτερες γνώσεις και ικανότητες του κάθε εθελοντή.

Κάλυμνος – Νάξος

Πρόγραμμα LIFE Μαυροπετρίτη

20 Ιουνίου – 10 Σεπτεμβρίου

Δύο ενημερωτικά περίπτερα θα λειτουργήσει η ΕΟΕ φέτος στο Αιγαίο με αφορμή το πρόγραμμα LIFE του Μαυροπετρίτη. Το ένα στη χώρα της Καλύμνου και το άλλο στη χώρα της Νάξου. Τα περίπτερα θα τα αναλάβουν 2 υπεύθυνοι ενημέρωσης, κάτοικοι των νησιών, με την βοήθεια εθελοντών

Στόχος είναι η ενημέρωση των κατοίκων και των επισκεπτών σχετικά με το Μαυροπετρίτη, αλλά και γενικότερα για το φυσικό περιβάλλον των δύο νησιών και της σημασίας των βραχονησίδων για την επιβίωση του είδους.

Για περισσότερες πληροφορίες για τα προγράμματα εθελοντικής εργασίας επισκεφτείτε την διεύθυνση http://www.ornithologiki.gr/page_in.php?tid=1959

Γενική Συνέλευση ΕΟΕ

Σημαντική μέρα η Κυριακή 3 Απριλίου για την ΕΟΕ. Πέρα από την Τακτική Γενική Συνέλευση έγινε επίσης και η Καταστατική Συνέλευση

σκοπός της οποίας ήταν να εκσυγχρονίσει το καταστατικό της οργάνωσης το οποίο χρονολογούνταν από το 1982. Ας πάρουμε τα πράγματα από την αρχή όμως. Στην Τακτική Συνέλευση παρουσιάστηκε ο οικονομικός απολογισμός καθώς και η γενικότερη πορεία της μέσα στο 2004. Ακούστηκαν σχόλια και τοποθετήσεις για την μέχρι τώρα πορεία της ΕΟΕ και απαντήθηκαν διάφορες ερωτήσεις και απορίες των μελών. Μετά από τον απολογισμό παρουσιάστηκε και ο προϋπολογισμός και προγραμματισμός για το 2005. Σίγουρα το 2005 θα μπορούσε να ονομαστεί «έτος μελών» καθώς είναι σαφής η προτεραιότητα που θέτουμε να αναπτύξουμε την επαφή που υπάρχει με τα μέλη και τους υποστηρικτές και να δώσουμε την δυνατότητα να αναμιχθούν πιο ενεργά στις δραστηριότητες της ΕΟΕ. Και εδώ ακούστηκαν προτάσεις και έγιναν διευκρινήσεις για τις δράσεις του 2005. Αργότερα ξεκίνησε η καταστατική συνέλευση στην οποία παρουσιάστηκαν οι προτεινόμενες τροποποιήσεις του καταστατικού στα μέλη. Έγιναν επί τόπου προτάσεις και τροποποιήσεις, ψηφίστηκαν, και το τελικό κείμενο θα προωθηθεί πλέον για την επικύρωσή του. Θυμίζουμε εδώ ότι μέλη της ΕΟΕ μπορούν να γίνουν όσοι έχουν ήδη κλείσει ένα χρόνο ως υποστηρικτές (πληρώνουν δηλαδή την ετήσια συνδρομή των τριάντα ευρώ) και κάνουν μια αίτηση προς την Γενική Συνέλευση. Είναι επίσης απαραίτητο να υπάρχει και κάποια σύσταση από ήδη μέλος και τότε η αίτηση εγκρίνεται. Η διαφορά του μέλους από τον υποστηρικτή είναι ότι έχει το δικαίωμα να ψηφίζει για το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΟΕ καθώς και να συμμετέχει σε αυτό. Επίσης δίνει το δικαίωμα συμμετοχής σε οποιαδήποτε άλλη ψηφοφορία προκύψει κατά την Γενική Συνέλευση. Όπως παρατηρήθηκε εύστοχα κατά τη διάρκεια της Συνέλευσης είναι πολύ χρήσιμο αν όχι απαραίτητο τα μέλη του Δικτύου να είναι και μέλη της ΕΟΕ καθώς είναι από τους πιο ενεργούς και κοντινούς ανθρώπους της. Για αυτό το λόγο ελπίζουμε και του χρόνου στην επόμενη Γενική Συνέλευση να σας δούμε όλους εκεί.

Για περισσότερες πληροφορίες
xkappas@ornithologiki.gr

Γίνε υποστηρικτής της ΕΟΕ! Η δύναμη μας ενωμένη είναι ακόμα μεγαλύτερη.

Για τα Πουλιά
Για τη Φύση
Για σένα

Τι σημαίνει άλλος ένας υποστηρικτής;
http://www.ornithologiki.gr/page_cn.php?aID=337

Μπορείτε να γίνετε μέλος με την κατάθεση της συνδρομής σας στην Εθνική Τράπεζα ή Πειραιώς. Για περισσότερες πληροφορίες:
Τατιάνα Αιγηνίτου, 210-8228704